

PRIKAZ SAVETOVANJA

PROMENE U PRAVU OSIGURANJA SRBIJE U OKVIRU EVROPSKOG RAZVOJA OSIGURANJA

Na Paliću, od 15. do 17. aprila 2011. godine, u organizaciji Udruženja za pravo osiguranja Srbije održano je savetovanje na temu „Promene u pravu osiguranja Srbije u okviru evropskog (EU) razvoja prava osiguranja“. Referati su bili podeljeni u četiri grupe: opšta pitanja prava i prirode osiguranja; osiguranje lica; ugovor o osiguranju i osiguranje od odgovornosti.

Prof. dr **Wolfgang Rohrbach** pripremio je uvodni referat o evaluaciji u osiguranju. Poslednjih godina osiguranje se koristi evaluacijom u slučajevima gde njena brza primena omogućava velike ekonomske prednosti. Evaluacija podrazumeva ocenu rizika od strane eksperata, ankete i pilot projekte.

O međunarodnoj dimenziji posredovanja u osiguranju prema Direktivi o posredovanju u osiguranju, referat je napisao prof. dr **Pierpaolo Marano**. Ukazao je na međunarodne dimenzije posredovanja u osiguranju koje unapređuju pravnu sigurnost preko međunarodnih posrednika. Komisija Evropske unije je pripremila više opcija za postizanje ovog cilja. U nekim slučajevima radi se o tehničkim rešenjima dok se u drugim traže političke odluke. Neophodno je izvršiti harmonizaciju propisa.

Referat „Odgovornost uprave društva za osiguranje za funkcionisanje sistema interne kontrole i upravljanje rizikom“ pripremila je **Mirjana Bogić**. Autorka je mišljenja, da uvažavanjem objektivnih razloga za različite položaje i nivo razvijenosti korporativnog upravljanja u finansijskim organizacijama u odnosu na ostale delatnosti, bio bi uspostavljen regulatorni okvir i ostvarena stabilnost i uređenost finansijskih delatnosti. S tim u vezi razmatra nacrt novog Zakona o privrednim društvima. Bez uvažavanja i prenošenja najbolje evropske prakse korporativnog upravljanja ne može se očekivati značajan porast investiranja u Srbiji.

O najnovijim reformama u poslovanju izvozno-kreditnih agencija u EU, kao rezultat primene ekoloških standarda, referat je napisala dr **Lola Stamenković**. Aktuelni trenutak u poslovanju izvozno-kreditnih agencija u EU karakteriše početak reformi koje su podstaknute primenom novih ekoloških standarda - pravila prilikom obavljanja njihovih osnovnih aktivnosti za osiguranje i finansiranje izvoza uz podršku države. Autorka razmatra Preporuke OECD-a o zajedničkim pristupima životnoj sredini kod izvoznih

kredita. Takođe, razmatra i Direktivu o pristupu javnosti informacijama koje se odnose na životnu sredinu koja obavezuje nadležne organe država članica da utiču između ostalog, na veću transparentnost u poslovanju izvoznokreditnih agencija. Ovo se prvenstveno odnosi na poslovne operacije koje nose potencijalno velike rizike za životnu sredinu. Mišljenja je da bi naša zemlja mogla da prihvati neke segmente Direktive i Preporuke OECD-a, što bi podstaklo i pomenuti proces reformi institucije koja osigurava i finansira izvoz uz podršku države, afirmisanjem savremenog koncepta, takozvanog odgovornog biznisa.

Referat „Osiguranje dugoročne nege kao metod upravljanja kvalitetom života“ pripremili su dr **Slobodan Jovanović** i dr **Dragan Mrkšić**. Primenjujući uporedno-pravni metod, autori su u radu predstavili iskustva nekih razvijenih država EU, gde se već primenjuje osiguranje dugoročne nege kao metod upravljanja kvalitetom života, definiciju Saveta Evrope ko se smatra zavisnom osobom, kao i niz relevantnih, pre svega stranih teoretskih stavova na ovu temu. Autori se zalažu za što hitniju primenu ovog osiguranja na tržištu osiguranja u Srbiji.

Prof. dr **Jovan Slavnić** je pripremio referat „Posebne odredbe o obaveznom osiguranju od odgovornosti kao predmet zakona koji reguliše ugovor o osiguranju“. Referat predstavlja prilog raspravi o regulisanju ugovora o osiguranju u novom Građanskom zakoniku Srbije. U svom radu detaljno se osvrnuo na rešenja u nemačkom, austrijskom i češkom pravu. Takođe, ukazao je na značaj upitnika i dobijenih odgovora u anketi AIDA o obaveznom osiguranju za unapređenje regulisanja obaveznog osiguranja od odgovornosti. Autor je mišljenja da u Građanskom zakoniku treba predvideti, između ostalog i sledeće: da se osiguranje od odgovornosti može zaključiti sa društvom za osiguranje koje je ovlašćeno da obavlja poslove u Srbiji; da se ustanovi zakonska predugovorna obaveza osiguravača, da uz naznačenje sume osiguranja, informiše osiguranika da postoji obavezno osiguranje i da je ono koje se predlaže osiguraniku da ga zaključi, usaglašeno sa određenim zakonskim propisima; da se ugovorom o osiguranju može bliže odrediti sadržina i obim obaveznog osiguranja, ukoliko se time ne ugrožava ostvarenje cilja obaveznog osiguranja ako drugačije nije određeno zakonom; da odgovornost osiguravača postoji u obimu propisane sume osiguranja i rizika koji je preuzeo i najniže sume osiguranja u evrima u dinarskoj protivvrednosti za sve odštetne zahteve za koje osiguravač odgovara u jednoj godini osiguranja, koje bi se primenjivale ako posebnim zakonom nije drugačije određeno; da se uspostavi supsidijarna odgovornost osiguravača

prema trećem licu tako što će se propisati da osiguravač odgovara trećem licu samo ako ne može dobiti naknadu pretrpljene štete od drugog osiguranikovog osiguravača od štete ili od nosioca socijalnog osiguranja. Takođe smatra, da regresno pravo osiguravača treba detaljno regulisati, predlažući konkretna rešenja. Ukazao je da je Komisija za izradu Prednacrta Građanskog zakonika neopravdano izostavila da u (opšte) odredbe o osiguranju od odgovornosti uvrsti niz modernih rešenja o ovom osiguranju koja se odavno nalaze u zakonima o ugovoru o osiguranju razvijenih zemalja EU.

Prof. dr **Katarina Ivančević** je pripremila referat „Usklađenost regulative Srbije sa evropskim pravom u domenu zaštite potrošača usluge osiguranja“. Donošenje Zakona o zaštiti potrošača i primena njegovih odredbi nesumnjivo doprinose poboljšanju položaja potrošača, korisnika usluga osiguranja u odnosu na period pre donošenja ovog zakona, s obzirom na to da je postignuta znatna usaglašenost sa evropskim potrošačkim pravom. Autorka je mišljenja da ovaj zakon ipak ne pruža potpunu zaštitu potrošača, korisnika usluga osiguranja u skladu sa rešenjima evropskog prava. Nedostaje puna informacija potrošača pre zaključenja ugovora o osiguranju. Zbog toga je potrebno

propisati posebna pravila u vezi sa načinom i sadržajem obaveštenja potrošača. Potrebno je obavezati osiguravača da upozori ugovorača osiguranja na isključenja iz osiguranja.

„Koliziona pravila za ugovore o osiguranju - evropski model i međunarodno privatno pravo Srbije *de lege lata* i *de lege ferenda*“, naslov je referata doc. dr **Slavka Đorđevića**. Autor se bavi utvrđivanjem predloga kolizionih pravila za ugovore o osiguranju koja bi mogla važiti u novom Zakonu o međunarodnom privatnom pravu Republike Srbije. Autor smatra neophodnim da se u obzir uzmu i prihvate rešenja EU (Uredba koja je zamenila Rimsku konvenciju o merodavnom pravu za ugovorne obaveze). Dao je konkretne predloge kako regulisati merodavno pravo za ugovore o osiguranju i reosiguranju.

Referat na temu „Osiguranje od odgovornosti organa pravnog lica - pravna priroda i primena“ pripremio je prof. dr **Predrag Šulejić**. Ukazao je da ugovor o osiguranju od odgovornosti organa pravnog lica nije zakonom uređen. Pošto ovaj ugovor spada u dobrovoljna imovinska osiguranja, na njega se primenjuju opšta pravila zakona o ugovoru o osiguranju (kod nas Zakon o obligacionim odnosima - ZOO). Posebnu pažnju posvetio je odredbi ZOO o osiguranju za tuđ račun ili za račun koga se tiče. Ova pravila se mogu primeniti u svim vrstama osiguranja. Autor smatra da se neka od njih, posebno pravo ugovorača da ne može vršiti prava iz ugovora o osiguranju bez saglasnosti lica čiji je interes osiguran, teško mogu primeniti u osiguranju od odgovornosti. Ukazao je i na razliku između osiguranja za tuđ račun i osiguranja od odgovornosti, kao odvojenih pravnih instituta.

O uticaju osiguranja od odgovornosti direktora na treći agencijski problem (pitanje zaštite i kohabitacije svih nosilaca interesa u kompaniji), referat je pripremila dr **Nataša Petrović Tomić**. Analizom posebnih uslova osiguranja naših osiguravača došla je do zaključka da je prilikom njihove izrade u izvesnoj meri vođeno računa o potrebi uvažavanja interesa zainteresovanih lica. Može se pozitivno oceniti pružanje mogućnosti akcionarima da se, osim u slučaju tzv. sopstvenih šteta, za iznos naknade štete obraćaju osiguravaču članova uprave. U posebnim odeljcima referata obratila je pažnju na interese akcionara, poverilaca, zaposlenih i akcionarskog društva.

Prof. dr **Siniša Ognjanović** pripremio je referat o naknadi štete licima u obaveznom osiguranju od autoodgovornosti. Autor je mišljenja da Zakon o obaveznom osiguranju Srbije ima dosta nedostataka zbog čega bi bilo potrebno pokrenuti zakonsku proceduru za njihovo otklanjanje. Smatra takođe, da je osiguravajuća zaštita u celini sužena. Pogoršan je položaj oštećenih lica i osiguranih: povećano je osiguranjem nepokriveno polje (smanjen je obim pokrića), a smanjen je i nivo (visina) osiguravajućeg pokrića. Time je povećan rizik insolventnosti osiguravanih. Dok se u EU u ovoj oblasti proširuje zaštita, to u Srbiji nije slučaj.

O slovenačkom pravu napisana su dva referata. **Milan Viršek** je pripremio referat „Osiguranje od odgovornosti proizvođača za nedostatke proizvoda - slovenačko iskustvo“, a **Tilen Jereb** referat „Odgovornost i osiguranje od odgovornosti lekara - sa akcentom na slovenačko pravo“.

DR ZORAN D. RADOVIĆ